

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 160 Lei
Pe jumătate
de an . . . 80 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC ARAD

REDAȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Țărănesc)

Alea iacta est! Blocul românesc în fața

alegerii municipale din Arad.

Ați căzut în cursă și v'ați dat arama pe față!

În 14 Martie a. c. are loc alegerea membrilor pentru consiliul comunal al orașului Arad. Conducătorii partidelor românești, la inițiativa și propunerea dlui prefect Dr. Iustin Marșieu, au ajuns de comun acord a absta în această alegere de o luptă politică, pentru a introduce în parlamentul orașului Arad o eră de gospodărie și a elimina din palatul Primăriei luptele politice.

În acest scop, noi Românii am întins o mână frățească și fraților minoritari pentru a ajunge la această țintă. Trufia unguerească și mai ales a conducătorului partidului maghiar, au făcut o înțelegere imposibilă, căci pretenziunile lor — deși din partea noastră li s'au oferit o sumă de mandate în proporție cu numărul lor de alegători — au fost atât de exagerate, încât nu puteau fi acceptate fără a da o lovitură spiritului național românesc și a jigni sufletul poporului român.

Urmarea a fost că pertractările au fost rupte, iar acordul s'a făcut numai între partidul național-țărănesc și național-liberal, plus minoritari afară de Unguri.

Alea iacta est. Mănușe de războiu aruncată cu atâta ușurință în fața poporului românesc, a fost primită și declarația de războiu cu entuziasm acceptată de

orice suflare cinstită a alegătorilor români.

Lupta care se dă în ziua de 14, este o luptă dela al cărei succes depinde cinstea poporului român din Arad și va da dovadă lumii întregi de preponderanța elementului românesc în acest oraș. Lupta în ziua de 14, este o luptă care se dă dela națiune la națiune, spre a deschide pentru vecie trufiei maghiare ochii și va dovedi, că Aradul a devenit, este și va fi pururea un oraș românesc. Ziua de 14, va documenta celor orbi, că la granița de vest a României-Mari, Aradul este santinela și paza românismului.

Români — bărbați, femei, copii, strângeți rândurile.

În ziua de 14, cu votul vostru, veți câștiga biruința românismului față de sovinișmul partidului maghiar. Orice vot dat pentru lista noastră, este o palmă dată sovinișmului maghiar; orice abținere dela vot însă, ar însemna o pată rușinoasă pentru populația românească a acestui oraș. Lupta voastră, surori și frați români, este urmărită de întreaga suflare românească. Nu credem că s'ar putea afla în sânul populației românești un nemernic sau trădător, care să lipsească în ziua de 14 Martie dela vot, ori să voteze contra listei noastre.

Vom urmări cu toată atenție

Mulți ne acuză de slăbiciune față de minoritari. Ne a fost dat să auzim chiar din partea străinilor, că politica noastră de toleranță prea mare incurajează pe unguri în zelul lor de a bârbi tot ce e românesc. de a întreprinde în afară și înlăuntrul țării o vie propogandă dușmănoasă României. Ni s'a imputat și aceea, că am tratat cu ungurii, făcându-le prea mari concesii în recentele pertractări în vederea alegerilor comunale dela 14. Martie, de și era de notorietate publică faptul, că puterea noastră exclude nevoia de a reflecta la voturile unguirilor din Arad sau județ.

Ei bine, e timpul să se știe de toată lumea rostul acestor pertractări cari în ochii celor neinițiați au putut să apară drept echivocuri din partea noastră, Cărțile s'au dat în sfârșit pe față și credem, că ne am ajuns scopul.

De zece ani urmărim duplicitatea politicii unguerești din Arad. Am trăit compromisuri neexplicabile pentru ținta noastră românească, s'au făcut con-

unea ținuta fiecărui frate al nostru și vom infiera pe orișicare, stigmatizându-l de trădător — la caz că va lucra contra intereselor noastre sfinte românești.

La urnă cu fruntea ridicată, izbânda e a noastră!

Alea iacta est. Cu Dzeu înainte.
Hălmașianul.

cesiuni, adeseori puneau minoritatea unguerească într-o situația privilegiate față de români. Celor cari au refuzat să depună jurământul de credință țării le-am oferit din a noastră dărnicie lefuri și pensii uitând că prin nimic nu dovediseră credința către stat, cum de altfel n'au dovedit-o, nici după aceea. Iar dărnicia aceasta românească, o știm era o jertfă din partea contribuabililor români, din partea funcționarilor noștri, cari cu drept cuvânt au manifestat nemulțumiri pe aceasta temă. S'o mărturisim: am mers cu bunăvoința noastră pentru unguiri până în a lua pâinea pruncilor noștri ca să o dăm celor cari ne scuipau în față. De ce? Am vrut să cunoaștem până în rădăcinile ei politica de ștruț pe care o urmărea partidul maghiar. Să știm dacă ura și protestele lor își aveau cauza în micile neajunsuri inerente prefacerilor de după războiu în aceasta țară nouă, sau își avea aceasta ură resurse în afară de hotarele țării, astfel de resurse pe cari statul român nu le va putea stinge niciodată, cum nu poți astupa gura babelor fără dinți, cari în neputințioșia lor, improașcă pe toată lumea cu veni-nul calomniei.

Suntem astăzi în măsură să cunoaștem, că politica partidului maghiar urmează sugestiile grofilor cari clocesc în parlamentul Budapestei. A specula lup-

Continuare de pe pagină III-a

O propunere

În chestiunea reorganizării serviciului militar.

După informațiunile din ziare în sesiunea prezentă a parlamentului actual, se vor vota următoarele legi: Legea pentru reorganizarea serviciului militar și legea sanitară.

Având în vedere că în prezent se lucrează cu febrilitate la ambele ministere în vederea alcătuirii noilor proiecte de legi, fie-mi permis ca să-mi exprim și eu o modestă părare în urma experiențelor de ani de zile făcute ca medic. Cred că, părerea mea și nu vine din centru din București, ci chiar del. graniță, o vor împărtăși mulți colegi și sunt poate îndreptățit să cred, că, chiar și la ministerul sănătății se vor afla persoane, cari o vor aproba.

Rog să mi se ierte aceasta lipsă de modestie.

Contopindu-se Ministerul Sănătății cu al Muncii, medicii dela asigurările sociale, precum și toate instituțiile sanitare dela aceste asigurări sociale au ajuns cu direcțiunea asigurărilor sociale la același Minister la care se află și direcțiunea serviciului sanitar. Era

timpul suprem ca toți medicii toate instituțiile sanitare să fie la unul și același minister, care nu poate fi altul decât al sănătății.

Era natural și firesc ca și medicii C.F.R. precum și medicii militari și spitalele militare și alte instituții sanitare ale armatei să aparțină la acest minister.

Medicii dela C. F. R. sunt medici civili practicieni cari nu pot face altă medicină decât aceea pe care o fac medicii sanitari și spitalele județene, din punct de vedere administrativ însă sunt supuși autorităților C.F.R. Din punctul de vedere medical ar fi firesc ca să fie supuși Ministerului Sănătății. Nu există medicină aparte pentru C.F.R. Știința medicală e aceeași, ori o aplică la ceferiști, ori la marele public neiregimentat la instituțiile statului.

Ar fi consult ca, cu întocmirea noii legi sanitare, să treacă și direcțiunea medicală C.F.R. la Ministerul Sănătății.

Cât privește pe colegii medici militari și spitalele militare, chestiunea se prezintă cu totul altfel:

Armata la început nu avea medici militari activi, ci tot numai medicii civili cari făceau serviciul medical și la militari. Cu timpul ca să poată armata și mai bine dispune de medici, s'au luat măsuri ca medicii cari fac serviciu la armată; să poarte uniformă, să poarte grade, să fie ofițeri, să avanseze tot după normele după cari avansează și ofițerii combatanți. Ca să poată armata avea cât mai mulți medici militari, le-a făcut fel și fel de servicii și favoruri studenților cari urmau la medicină, în contul cărora luau un angajament față de armată, în baza cărui angajament era primit în institutul medico-militar din Iași sau București și după unire și în Cluj. Numărul acestor studenți medico militari se urca anual la mai multe sute. Armata avea spese enorme cu această gardă de studenți. Anii lor de angajament li se socotea dela data de când erau locotonenți, vre o 3 ani ca studenți și restul de 6 ani după promovarea de doctor făceau angajamentul pe un timp de 9 ani. După expirarea acestui termen mulți părăseau armata, mulți o părăseau și înainte de expirarea termenului, având protectori și diferite motive acceptabile. Puțini mai rămăneau în armată, aceia cari a-

veau șanse să avanseze mai repede să se plaseze în localități convenabile. Așa că armata îi ajutara ca să studieze și pe urmă tot fără medici rămânea. Cred că sistemul de medic militar trebuie să dispară cu totul, deoarece medicina e una și aceeași atât pentru militari cât și pentru civili, boalele tot aceleași sunt și la civili cât și la militari.

Un procedeu destul de greșit e acela ca medicii militari după ce s'au promovat de doctori să fie trimiși la trupă la Regimente. Batalioane, făcând abea 6 luni școala de aplicație, unde se învață mai multă teorie administrație militară și mai puțină practică, de care ar avea mai mare nevoie tinărul medic.

După acest curs e trimis la Reg. Batalion să încredințeze sănătatea miilor de soldați, tânărului medic fără experiență. Ajunge într-o situație de multe ori foarte delicată să depisteze pe cei bolnavi, dintre așa zișii simulanți și ca să se pună bine cu comandantul Unității și comandantii de companie, cari nu admit să fie soldați bolnavi, medicul tânăr îi declară și pe cei bolnavi de simulanți, ba îi mai și pedepesc, dacă cutează să se prezinte din nou la vizite medicale.

BULETINUL AGRICOL

al Camerei de Agricultură a Județului Arad

Prețul cerealelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Grâu	Lei 520.—530.—	per 100. kg.
Orz	300.—310.—	„ „ „
Ovăș	300.—320.—	„ „ „
Porămb	270.—280.—	„ „ „

Prețul vitelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Părechea de cai	Lei 12—25000.—
„ „ boi	10—20000.—
„ „ porci	2—3500.—
Vacă	6—9000.—

Publicațiune.

No. 528/1930.

Distribuirea semințelor de primăvară.

Agricultori !

Fiecare dintre D-voastră știe ce însemnătate are o semântă bună pentru majorarea rodului și valoarea lui.

Pentru a Vă putea sta întru ajutor la procurarea semințelor bune și selecționate, Camera a hotărât ca să distribue — ca în alți ani — și în anul acesta diferite semințe alese pentru însemnările de primăvară.

Acei agricultori cari doresc a prelua dela Cameră din semințele mai jos înșirate se vor înscrie la Primăria comunală până cu data de 28 Februarie anul curent plătind totodată și banii pentru cantitatea prenotată luând de bază prețurile de mai jos.

Tabloul cu cei înșirați se va înainta Camerei cel mai târziu până la data de 2 Martie a. c. achitând totodată și prețul.

Pentru înscrierile sosite mai târziu de data sus indicată nu garantăm că vor mai putea fi servite din aceste semințe.

Fiecare agricultor poate prelua semânta și aparte, din magazia Camerei după solvirea prețului la casseria noastră între orele oficioase, camera No. 28.

Semințele se vor distribui în zilele de Marți și Vineri a săptămânei.

Prețurile semințelor sunt după cum urmează :

1. Grâu de primăvară — — —	Lei 530.—	per 100 kg.
2. Lucernă cl. I. decuscutată și plombată „	45.—	„ 1 „
3. Trifoi rășu „ „ „	22 —	„ 1 „
4. Șfecle de nutreț orig. „Sacharose„ „	65.—	„ 1 „
5. Măzărache (bicău fără ovăș) cl. I. „	750.—	„ 100 „
6. Orz selecționat de semântă — — „	300.—	„ 100 „
7. Ovăș „ „ „	3 0.—	„ 100 „
8. Porumb „ „ „	300.—	„ 100 „

Atențiune!

Toate prețurile sunt calculate cu o simțitoare reducere luând în considerare calitatea semințelor selecționate ce predăm.

Semințele se vor folosi numai pentru însemnările de primăvară. Este strict interzis a face speculă cu semințele ce se cumpără dela Cameră. Abaterile eventuale se vor pedepsi cu rigoare.

Arad, la 15 Februarie 1930.

Președinte :
(ss) Dr. I. Marșicu

Director :
(ss) N. Popescu

A v i z.

Aducem la cunoștința Comunelor și Composesoratelor că Camera de Agricultură a Județului va aranja următoarele târguri de animale de reproducție pentru ca Primăriile și Composesoratele să și poată procura taurii și vierii necesari.

In ziua de 6 Martie (Joi) în Cermeiu, pe locul târgului pentru tauri de rasa „Podolica” și vierii Mangalița.

In ziua de 7 Martie (Vineri) în Buteni pe locul târgului, pentru tauri de rasa Simmenthaler.

In ziua de 8 Martie (Sâmbătă) în Pâncota pe locul târgului, pentru tauri de rasa Simmenthaler.

In ziua de 10 Martie (Luni) în Bârzava pe locul târgului, pentru tauri Simmenthaler.

In ziua de 11 Martie (Marți) în Chișineu, pe locul târgului pentru tauri de rasa Simmenthaler și Podolică.

In ziua de 12 Martie (Miercuri) în comuna Aradul-Nou pe locul târgului pentru tauri de rasa Simmenthaler, și

In ziua de 13 Martie (Joi) în Pecica, pe locul târgului pentru tauri de rasa Simmenthaler.

Comunele și Composesoratele și vor putea alege la aceste târguri materialul necesar pentru animalele lor, cerând dela Cameră și un sprijin oareșcare.

Direcțiunea Camerei.

INVITARE

Reuniunea Agricolă Svăbească aranjează cu concursul Camerei de Agricultură a județului Timiș-Torontal la GRABAȚI Duminică în 9 Martie 1930 un

Târg de vite de prăsilă

la care onor. protectori ai agriculturii, agricultori și onor. public se invită prin aceasta.

Grabați, Februarie 1930.

Cu toată stima :
Administrația.

Reuniunii Agricole Svăbești din Grabați

PROGRAM :

Sâmbătă în 8 Martie

După amiază : Primirea și încartiruirea oaspeților sosind cu trenurile în gară. Adăpostirea vitelor de afară.

Seara : Serată de cunoștințe.

Duminică 9 Martie

Dimineața între 7—8 oare : conducerea animalelor la piață. Înaintea prânzului ora 9 : Deschiderea expoziției și clasificarea.

La amiazi orele 1 Banchet. Prețul unei mese 70.— Lei.

Acțiunea Camerei privitor la cultivarea tutunului.

De un timp mai îndelungat mereu au sosit la aceasta Cameră plângeri dela mai mulți agricultori că, condițiunile din contractul încheiat cu Statul relativ la cultura tutunului ar fi eventual în spirit prea restrâns în ceea ce privește rentabilitatea ce trebuie să offeră cultivatorului pentru munca grea depusă în decursul anului. La fel ni s'au adus plângeri și cu privire la modul cum la depozit se face recepția tutunului.

În vederea reparării acestor chestiuni Cameră noastră a aflat de bine a convoca pentru data de 22 Februarie a. c. în localurile ei din Palatul Domeniilor la o consfătuire pe toți delegații cultivatorilor de tutun din comunele ce aparțin Depozitului de Fermentare din Arad. La fel au fost invitate și Camerele de Agricultură din Bihor și Timiș Torontal.

Punctual la ora 10 a. m. a fost deschisă ședința în sala de muzeu a Camerei fiind prezent un număr foarte considerabil din invitații diferitelor regiuni alor trei județe.

După notarea în proces verbal a tuturor delegațiilor și altor cultivatori de față s'a trecut la dezbaterile cauzei din chestiune ascultându-se propunerile concrete a celor de față.

În primul rând și a expus părerea în chestiune reprezentantul Camerei Dl. C. Chera. După aceea a urmat Dl. Petru Cordoș din Simandul de Jos care afară de condițiunile din contract a adus plângerea sa și pentru modul cum la depozit a fost tratat de cei în drept, cerând ca să se intervină la forul competent pentru îmbunătățirea stărilor de azi.

După aceasta a luat cuvântul Dl. Radu Niederhauser notar în comuna Mailat care ca producător și ca delegat al cultivatorilor de tutun din aceea regiune a dezvoltat mai pe larg plângerile sale relativ la greutățile ce apasă în ziua de azi asupra producătorilor din cauza diferitelor condițiuni grele ce se impun în general.

În primul rând cere ca să se intervină pentru modificarea regulamentului privitor la clasificarea materialului, al doilea rând să fixeze prețul intr-adevăr corespunzător după calitatea ce se predă, al treilea rând ca termenul de livrare să fie suspendat în cazul când sunt zile de ploaie, bine înțeles dacă depozitul nu poate îngriji de scutul produsului contra umidității, în caz după cum se știe în general tutunul la preluarea se clasifică cu reducere foarte simțitoare, al patrulea rând ca asigurarea recoltei să o lase să fie făcută de proprietar și în al cincilea rând ca Statul să aprobe ca producătorii să li se vândă o cantitate oareșcare de tutun întrucât acești au lipsă pentru trebuințele lor particulare — cu preț redus pentruca prin aceasta să se evite contrabanda ce până în prezent se obicnuia în unele locuri și cazuri. Lă aceste propuneri aduse de Dl. Niederhauser, s'au atașat așa zicându-lu corpore toți cei de față.

Au mai luat cuvântul în privința celor de sus și reprezentantul Camerei de Agricultură Oradea și Timișoara după cari expuneri apoi s'a hotărât unanim ca propunerile suscitade verbale de cei prezenți să fie transpuse la adresa Camerei și în scris pe baza căror urmează ca Camera să intervină la forul competent printr'un memoriu detaliat.

Hotărârea s'a luat la cunoștință de toți cei prezenți și s'a acceptat cu unanimitate.

Continuare din pagina I-a.

tele politice din interior pentru creierea unor privilegii, a țipa în afară de hotare alimentând propaganda revizionistă cu date false. Tactica noastră, căci a fost o tactică în oferta largă de concesiunea a făcut să și dea unghiul arma pe față. Incăpăținarea unguirilor de a purcede în alegerile comunale cu listă independentă ungurească față de toate concesiunile voit exagerate pe cari le-am oferit, urmarea un scop: un argument nou politicii revizioniste pe care o clătinașe conferința dela Haga. Sotocoteala ungurească îngloba în sinul ei pe toate minoritățile din Arad și poate o bună parte din rândurile românești pe cari credeau ei, că vor reuși să le fălămițeze prin intrigi și operațiuni de culise.

Am făcut concesiuni, pentru cari recunoaștem, am fost cu drept cuvânt criticați de către cei neînțiați, avem în schimb cărțile pe față. Dacă nu făceam aceste concesiuni, partidul maghiar avea la îndemână un argument pe care l-ar fi exploatat cu succes în rândurile ne mulțumiiților și interesaților, cari îi susțin în agonie. Așa însă și-au dovedit spiritul de agresivitate, față de spiritul nostru ingauitor și pașnic. De sigur n-au banuit, că urmăream o tactică ca legământul nostru cu celelalte partide românești era o realitate veche și priveam desfășurarea lucrurilor cu răbdarea omului, pe care nimic n'avea să-i surprindă.

Astăzi, când cunoaștem adevărul și suntem în măsură să opunem intenții unilor ungurești, o forță cetățenească omogenă și care nu ține cont de veleități naționale în stăpânirea orașului, căci în lista noastră figurează și streini, putem spune politici șoviniste unguerești: Au căzut în cursă și v'ăți dat arama pe față.

Inapoierea dlui ministru Madgearu. D. ministru Virgil Madgearu va sosi în Capitală în 28 Februarie a. c. inapoiindu-se din străinătate.

Scolare. La alegerea comitetului școlar rural din Măndruloc a fost aleasă cu unanimitate lista No. 2 cu semnul cercului, în irunte cu d. Vasile Cristi față de lista No 1 în irunte cu învățătorul Nicolae Cristea și notarul comunal Dimitrie Hăiduc.

Debaterea contestațiilor cons. județean. La 27 cor s'au desbătut la Directoratul din 1șoara contestațiile înaintate în contra alegerii consiliului județean. Rezultatul îl vom da numai în viitor după ce îi vom avea din sursă oficială. în caz că hotărârea va rămânea definitivă, constituirea consiliului se prevede a avea loc pe la 10-15 Martie ac.

Plecarea dlui A. Thomas din România. D. Albert Thomas a părăsit 25 cor. Capitala, plecând la Sofia prin Giurgiu.

100 Milioane Lei sporuri pentru pensionarii C. F. K. Direcțiunea generală C. F. R. a votat 100 milioane lei „Casei Muncii C. F. K.” pentru majorarea pensiilor la pensionarii cefești.

D. Bardoșii colonel în retragere și inv. de război ne roagă a da publicității ultima hotărâre a d-saie de a renunța la organizarea grupării de coaliție.

Rezultatul alegerilor comunale în județul Arad

Continuăm a da rezultatul numeric al alegerilor comunale ținute după 23 Februarie ac.

In plasa Pecica :

Comuna **Variașul**: au obținut 7 mandate de consilieri naț-tăr și 5 liberalii.

Comuna **Bodrog**: au obținut 5 mandate de consilieri naț-tărăniști și 3 liberalii.

Funcțiunile de primar, ajutor și casier în ambele comune au fost obținute de național-tărăniști.

La **Soderhat** postul de primar a fost ocupat de naț-tăr. iar cel de ajutor și casar de maghiari.

La **Iratoș** toate mandatele de consilieri au fost câștigate de național-tărăniști. Pentru funcțiuni s'a declarat balotaj.

La **Turnu**: dintre 12 mandate, naț-tărăniștii au obținut 6, liberalii 2 și maghiarii 4 prin acord fiind depusă o singură listă. Funcțiunile sunt toate ocupate de naț-tărăniști.

In plasa Radna :

În lipsă de date precise asupra rezultatului mandatelor de consilieri vom reveni în numărul viitor.

Funcțiunile de primar, ajutor și casar au fost obținute de naț-tărăniști în

comunele: Miniș, Lupești, Soimoș, Bărzava, Monoroștia. Troiași, Seliște, Pulișul-nou, Mocioni, Stejar și Toc iar în comunele Cladova și Baia au fost câștigate de liberali. La Odvoș și Corbești s'a declarat balotaj.

In plasa Sântana :

La **Sântana** fiind o singură listă, ea a fost declarată aleasă. Lista cuprinde locuitori germani, comuna fiind locuită numai de ei.

Macea: din mandatele de consilieri național-tărăniștii au obținut 9, liberalii 4 iar germanii 3. Funcțiunile sunt câștigate de naț-tărăniști.

Șimandul de sus: naț-tărăniștii au obținut 9, iar liberalii 3, mandate de consilieri. În privința funcțiunilor s'a declarat balotaj.

Comlăuș: Din 16 mandate de consilieri naț-tărăniștii au obținut 10 iar liberalii restul. Funcțiunile au fost ocupate de naț-tărăniști.

Șimandul de jos, toate mandatele și funcțiunile au fost câștigate de național-tărăniști.

Sănmartin fiind o singură listă, ea a fost declarată aleasă.

În comunele maghiare **Zimandcuz** și **Zimandul-nou** mandatele și funcțiunile au fost obținute de maghiari, având liste depuse numai ei.

Criminalitate la extrem

Moartea grabnică a două tinere femei din comuna Sebiș — acum 2 ani — a surprins pe Dl. medic de circumscripție din Sebiș și după autopsia cadavrelor s'a constatat cazul morții, a vortul. Cea dintâi bănuită pentru aceste cazuri, a fost moașa comunală, care în urma cercetărilor făcute de cei în drept, s'a găsit nevinovată. Cei chemați însă s'au interesat și pentru mai departe că doar vor găsi pe vinovat. Dumnezeu a voit să le ajute.

În 15 l. c. Dl. medic al circumscripției Sebiș, fiind rugat a se prezenta la locuința proprietarului Issekutz din Voivodeni, spre a consulta o servitoare bolnavă, a constatat că servitoarea a avortat un făt de gen masculin, de 4—5 luni. Victima se transportă la spitalul din Ineu, iar cazul se supune Secției de jandarmi din Sebiș, pentru cercetare.

Avortul, după cum declară victima, i-a fost provocat de o țarancă șchio-pă: mai bătrână și mică din Sebiș. Inculpata — căreia îi vom zice criminală — s'a aflat în persoana țarancei Sas Mariuța de 42 ani, locuitoare în Sebiș No. 99. Întrebată fiind, în această chestiune, a declarat adevărul mărturisit de victimă.

Pentru complectare, dosarul Secției, s'a trimis Postului de Jandarmi din Bocsăg odată cu inculpata. Dl. Șef de post, plutonierul Gh. Mareș, cercetând amănunțit cazul cuprins în dosarul primit și văzând că este vorba de lucru important — ce cauzează un mare rău social — înainte de a avea declarația victimei, a interogat din nou pe criminală și văzând că i se dau răspunsuri cari nu corespund cu declarația din dosarul Secției i-a părut cazul suspect. De aci, ca bun psiholog și om cu experiență, care s'a dovedit în mai

multe rânduri, Dl. Mareș a putut să culegă, dela inculpată, următoarea declarație:

„Am provocat, în timp de trei ani, peste 30 avorturi la diferite femei, cari, parte imi sunt cunoscute și cele mai multe nu, etc.”

Pe aceasta declarație s'a pornit anchetă din partea Postului de jandarmi din Bocsăg în comuna Voivodeni, Aldești și Bărsa, rămânând a se mai face în Sebiș, Doneeni și Buhani, localități unde inculpata a declarat că și-a exercitat scârboasa i meserie de criminală.

Până acum în Voivodeni s'au găsit victime și dovedit prin declarații proprii, trei femei. În Aldești trei și rămân a se mai descoperi. În Bărsa trei.

Cum a decurs ancheta, ce s'a mai descoperit și cum criminala și-a exercitat meseria, vom publica în dată după sfârșitul anchetei.

l. r.

La alegerea din 14 Martie 1930 a consiliului municipal al orașului Arad votați cu lista No. 1 semnul roata cu spițe.

Alegerea de preot. Duminică 16 Februarie a. c. a avut loc în frunțașă comună potgoreană Covăsinț, alegerea de preot, în locul rămas vacant prin demisia părintelui Ion Cure. Cu o majoritate de 534 de voturi a fost ales candidatul Ioan Terebențiu, fiul învățătorului și aderentului nostru Alexandru Terebențiu din aceea comună

La alegerea din 14 Martie 1930 a consiliului municipal al orașului Arad votați cu lista No. 1 semnul roata cu spițe.

Răspunsul dlui Maniu la adresa Femeilor Române. Am publicat la timp telegrama omagială trimisă dlui prim ministru Iuliu Maniu cu prilejul întrunirii femeilor române aderente ale partidului național-tărănesc. La aceasta telegramă d. Maniu a trimis prezidentei, dna Maria V. Branisce, următo ul răspuns:

„Am primit cu multă bucurie și am cetit adânc mișcat telegrama Dvoastră trimisă dela Adunarea femeilor române aderente ale partidului național-tărănesc.

Vă rog să primiți cele mai sincere felicitări pentru hotărârile frumoase, ce ați adus și vă mulțumesc nespuse de mult pentru sentimentele de simpatie, ce ați arătat pentru partidul național-tărănesc și pentru conducerea lui.

Femeile române din Ardeal și au înscris meritele lor nepieritoare în istoria neamului românesc, în lupta pentru dobândirea libertății naționale. Sunt sigur, că ele vor avea în cadrele partidului național-tărănesc aceleași merite. în ce privește înstăpânirea unei vieți politice democratice și a unei așezări sociale moderne a poporului românesc în statul său național, înfăptuit și prin stăruința lor.

Vă rog primiți și împărtășiți domnișoarei Liteanu și tuturor membrilor adunării viile mele mulțumiri și sincere salutări,

IULIU MANIU

Președintele Partidului Național Tărănesc.

Noul mod de încheiere a contractelor de ucenici. Ziarul „Patria” din Cluj scrie că apărând regulamentul de aplicare a legii contractelor de muncă, Corporațiunea industrială din Cluj a început punerea în aplicare a acestei legi și contractele de ucenicie se încheie în trei exemplare, în mod provizoriu de Corporație de față fiind atât patronul, cât și reprezentantul legal al ucenicului.

După încheierea contractului acesta se va prezenta prezidiului Corporațiunii Industriale în scop de a fi cercetat dacă el corespunde întru toate cerințelor legale.

Această procedură durează aproximativ două săptămâni, după care termen, câte un exemplar din contracte se restituie patronului și reprezentantului legal al ucenicului, iar al treilea exemplar se păstrează în arhiva Corporațiunii.

În cazul când un contract nu va fi aprobat, patronul este invitat să completeze lipsurile.

Spre deosebire de procedura de până acum, vor putea încheia și semna contracte și ucenici cu 18 ani impliniți, fără învoiala părintelui sau tutorelui. Contractele de ucenice sunt scutite de orice taxă de timbru.

Citiți și răspândiți „Românul”

Reforma învățământului secundar

Aflăm că guvernul pregătește serios noua reformă a învățământului secundar. Este știut că conform actualei legi adusă de ministrul Angheliescu, liceul este de 7 clase, căruia îi urmează examenul de bacalaureat și apoi un an preparator la Universitate, ceace a cauzat mari nemulțumiri atât între părinții elevilor cât și între profesorii universitari.

Ziarul „Patria” din Cluj dă ca și gură pregătirea reformei, arătând și noile dispoziții ce va cuprinde legea. După aceste informațiuni, aflăm că se va întemeia o clasă numită pregătitoare a bacalaureatului, care va înlocui la liceu clasa opta, desființată prin legea Angheliescu. Ori, mai corect, așa numitul an preparator se va transpune la licee.

Examenul de bacalaureat se va face după terminarea acestei clase, așa în cât universitățile din streinătate nu vor mai avea motive să refuze înscrierea studenților români. O altă importantă modificare va fi bifurcarea cursului superior liceal, reînființându-se atât secția reală, cât și cea clasică. Prin reforma definitivă a învățământului secundar, parlamentul voinței naționale va da o nouă dovadă că are în vedere numai și numai binele țării și al neamului.

La alegerea din 14 Martie 1930 a consiliului municipal al orașului Arad votați cu lista No. 1 semnul roata cu spițe.

Dl. ministru Madgearu la Geneva și Roma.

În zilele trecute s'a deschis la Geneva conferința armistițiului vamal, adică conferința europeană pentru ridicarea piedecilor vamale ce există între diferite țări. La această conferință România e reprezentată prin dl. ministru al finanțelor Virgili Madgearu, care a și fost ales președintele uneia din comisiunile conferinței. După ce comisiunile au fost alese s'a intrat în ordinea de zi a conferinței. Primul care a luat cuvântul a fost dl. V. Madgearu care pentru soluționarea problemei armistițiului vamal, a propus stabilirea unui ansamblu de reguli, care ar duce la fixarea unui regulament, pe baza căruia fiecare țară din Europa și-ar întocmi tarifele vamale. Se înțelege că aceste tarife vamale, astfel întocmite, nu vor mai fi așa de complicate ca până acum, iar taxele vor fi reduse simțitor și vor fi uniforme pentru întreaga Europă. Natural aceasta va da o mai mare dezvoltare industriei și comerțului din toate țările.

Propunerea dlui ministru Madgearu a fost admisă, Marile ziare au avut cuvinte frumoase pentru capacitatea și claritatea expunerii dlui ministru Madgearu. Succesul său personal și al gu-

Ce se petrece la C. F. R. Arad

Regionalism sau liberalism? Disciplinare sau politică? Parlamentarii arădani ar trebui să ia apărarea funcționarilor persecutați

Am respectat și respect sentimentele politice a fiecăruia. Niciodată nu voi căuta să conving pe cineva lovindu-l. Până când adversarul meu politic întrebuințează armele ideologiei partidului său, poate să-mi rămână prieten, în afară de ringul politic. În momente ce dânsul recurge la mijloace ilegale, am încetat să-l respect. Și nu voi putea respecta nici chiar pe conducătorii unui partid politic care admite ca sub masca sa și în numele său să se comită persecuțiuni și ilegalități. Cu atât mai puțin atunci când chiar acea conducere singură pune la cale în numele politicianismului nimicirea și a celor mai subrede existențe.

S'a întâmplat ca în 1928 Partidul Național-Tărănesc să convoace adunarea națională dela Alba-Iulia. pe ziua de 6 Mai. Direcțiunea Generală a C. F. R. la putere fiind partidul liberal, numește în fruntea serviciului de tracțiune dela Arad pe ing. G. Miulescu, degradând pe ing. I. Staițiu, care conducea acel serviciu din 1920, la rangul de subșef. Bineînțeles ing. Miulescu fusese în grad inferior dlui I. Staițiu.

Din prima zi a instalării ing. Miulescu, campania începe. Dsa a știut să se antureze cu oameni aduși de dsa și găsiți pe loc. Datele erau furnizate de aceștia: false și, mai mult, sau mai puțin, adevărate. Doamne, cine nu greșește?

Noul șef se aruncă în spinarea fostului șef. Nu cruță nici pe colaboratorii săi mai mărunți. Și totuși nu izbuteste.

Iată că explodează bomba Reichenberg, până într'o vreme intimul dlui Miulescu. Reichenberg a operat singur. Parchetul Tribunalului Arad a făcut cercetări minuțioase, suspicionează pe toată lumea și în cele din urmă îl găsește singur vinovat pe ing. Reichenberg și-l deține.

D. ing. Miulescu, transferat, între timp, la București pentru asigurarea liniștei la Arad, nu e mulțumit. Se transformă din politician în denunțator și acuzator a foștilor săi colabo-

vernului se restrânge și asupra țării, care cât timp a fost sub domnia liberală a fost numai hulită.

Dela Geneva dl. ministru Madgearu a plecat la Roma unde trebuia discutată ultima redacție a tratatului de comerț italo-român. Discuțiile au decurs într'o atmosferă de pură amicitie și tratatul a fost semnat Marți la amiază și de dnii Mussolini și Madgearu.

Prin acest tratat ni se acordă însemnate avantajii în plasarea grăului nostru și în general a cerealelor. precum și a altor produse de ale noastre.

O singură călătorie, cu două succese strălucite! Străduințele guvernului național-tărănesc de-a reface țara și a o ridica din halul de miserie în care au lăsat-o liberalii, sunt apreciate de streinătate cum se cuvine. Că aceasta apreciere nu convine anumitor domni cu anumite concepții, e și natural, dar nu avem ce le face.

Silviu Rașcu

ratori dela Arad, vrând cu orice preț să-i implice, în fața instanțelor disciplinare C.F.R. în afacerea Reichenberg. Dacă justiția nu, atunci raporturile dsale de prietenie, eventual, vor putea să-l ajute pentru a administra lovitura.

Și d. ing. Miulescu denunță și pe unul din oamenii săi un oarecare. Niță, adus de dsa la Arad, însă are grijă ca în pledoaria dsale de acuzator în fața Comisiei de disciplină să-l scuze și să-i ceară o pedeapsă de mântuială poate chiar achitarea, Dumnealui acuzatorul!

Ing. I. Staițiu, Rimbaș, maeștrii Cristea, Lupșa, Jurca și impieगतul Finding sunt traduși în fața comisiei de disciplină, acuzați de complicitate cu Reichenberg etc. Acuzator ing. G. Miulescu.

Este caracteristică vina dlui Finding: nu se înțelege destul de bine cu dna, are obicei să bea ici-colea, în afară de apă și vin. Nareguli la slujbă nu i-a găsit d. inginer. Care este însă adevărul aci? D. Finding, deși neamț de origine, este un înflăcărat național-tărănist. Cunoscând sentimentele liberale a dlui șef i-a lipit pe ușa biuroului, de vre'o câteva ori biletul: „Votați roata”! D. Finding însuflețea cu ocazia alegerilor pe camarazii săi și-i indemna să voteze roata. Ba, a avut ne mai pomenitul curaj să se ducă la 20 Mai 1929 la Alba-Iulia. Atunci când d. ing. Miulescu dădu-se ordin să se lucreze dela orele 8—13 și 16—18. Să nu se uite că ziua de 20 Mai căzuse pe a doua zi de Rusalii.

Am relevat acest caz pentru că cititorul să se edifice asupra temeiniciei unor acuzații ale dlui Miulescu, căci seriozitatea uneia dintre acuzații, luminează în mod suficient și celelalte capete de acuzație.

Și acum se pune din nou chestiunea, ce a determinat pe guvernantii liberali să scoată din situații dobândite de ani de zile pe funcționarii de origine ardeleană, cu vechime și pricepere și să-i înlocuiască cu oameni trimiși de dincolo, nepricepuți și intriganți? Era aceasta o persecuțiune a bășinașilor sau o politică liberală ori era și una și alta?

Pe urmă, acțiunea dlui ing. Miulescu, este ea o disciplinare a funcționarilor neglijenți și nepricepuți, sau este o acțiune de pedepsire a funcționarilor cu alte sentimente politice decât dsa? Pentru aceasta este semnificativă pedeapsa ce o cere dsa pentru d. Finding. Destituirea. Auziți dv., te cerți cu soția și pentru aceasta d, șef vrea destituirea dtale.

A! dar mai este ceva! D. ing. Miulescu, acuzatorul, are să devină și dsa acuzat, în curând. Cercetarea este în curs. Directorul Dima a întocmit un dosar voluminos asupra capetelor de acuzare a dlui Miulescu. Cum se face că, dsa, abea într'un an de zile, cât a stat la Arad, a furnizat un material atât de bogat?

Este vremea ca parlamentarii județului nostru să ia apărarea oamenilor cari, pentru sentimentele lor național-tărăn.tse. pentru credința ce și-au pus-o în guvernul dlui Iuliu Maniu și pentru însăși dragostea ce au arătat-o față de domniile lor, sunt astăzi per-

De toate...

Forța care răstoarnă guvernul s'a pornit din nou. După căderea lui Primo de Rivera din scaunul de dictator al Spaniei, după care acum suspină trist pe malurile Senei, în Paris, orașul luminei, a urmat căderea șgomotoasă a guvernului francez de sub șefia lui Tardieu.

În locul dictaturei, Spania a reinviat guvernul constituțional-monarchie. Dar se pare că nici acesta nu va avea viața lungă, căci reintoarcerea celor exilați de fostul dictator — majoritatea republicană — a deslănțuit nu cu puternic curent spre republică, curent care și de noi câștigă tot mai multă simpatie și mai mulți aderenți, astfel că într'o bună zi — poate — vom vede crescând clasa regilor fără regat.

Guvernului Chautemps, instalat în locul Guvernului Tardieu, nu i-se prezice viață lungă. În Franța, unde se schimbă guvernele aproape așa de des ca și cămașa, nici nu se poate altfel...

Ecourile dictaturei din Grecia nu s'au stins nici acuma. Acum se judecă procesul intentat contra lui Pangalos — fostul dictator — și cu siguranță nu va scăpa cu fața curată.

Să ia aminte cei ce urmăresc și visează dictatura.

În zilele trecute s'a încheiat între noi și Italia un tratat de comerț, prin care ni se acordă însemnate avantajii pentru vânzarea produselor noastre agricole.

Conferința pentru desarmarea navală, de care am vorbit într'o cronică anterioară, a fost suspendată din cauza căderii guvernului francez, și va fi reluată, îndată ce vor fi numiți noi delegați, sau mandatul delegației vechi va fi reușit.

La Geneva s'a întrunit o conferință pentru unificarea tarifului vamal. Aici ministrul nostru de finanțe dl. Virgil Madgearu, într'un discurs magistral a propus soluții practice — asupra cărora voiu reveni — pentru uniificare, soluții cari au fost adaptate.

Rusia sau mai bine zis, guvernul bolșevic, după cum se știe, urmărește o revoluție mondială. Conform planului acestuia a început să fure mai întâiu pe reprezentanții mișcării antibolșevice pornită de rușii din streinătate. A început seria cu generalul Kutiepoft șeful acestei mișcări. Cu cine va continua, nu se știe, însă eu aș vrea un lucru: să-l fure cât mai curad pe Vintila al nostru!?

Mușcata din fereastră pe scena teatrului orașanesc

Marele succes bucureștean, Mușcata din fereastră, de Victor Zon Popa a fost jucată în seara zilei de 26 cor. de trupa teatrului național din București.

Comedia remarcată dela început de critici dramatici, ca o piesă făcută bună, care a fost redată în aceeași distribuții ca și la București. Succesul a fost desăvârșit.

Public ca nici odată. S. M.

secutați și târați în fața tuturor instanțelor, de agenții politicei destructive liberale, doar-doar li se va găsi o vină pentru a li se nimici viitorul și a li se pune familiile pe drumuri.

Este aceasta o datorie morală de care suntem siguri că dnii parlamentari se vor achita în mod demn.

Nae R. Leda.

D. Albert Thomas în România

Părerii despre comunism și șomaj.

D. Albert Thomas directorul biu-roului internațional al muncii și marele cercetător al problemei muncitorești, de câteva zile se găsește în România, în călătorie de studiu. Fiind întrebat de redactorii ziarelor din capitală asupra scopului venirii, d-sa a declarat următoarele: „Scopul venirii mele în România este ca în calitate de director al biu-roului internațional al muncii să iau contact cu guvernul pentru a cunoaște părerea lui în chestiunile ce interesează de aproape Biroul internațional al muncii.“

Întrebat fiind asupra unui eventual atac din partea sovietelor și dacă Europa poate fi amenințată de o revoluție comunistă, pusă la cale de internaționala III-a. dl. Albert Thomas a declarat că după informațiile pe care le are, Rusia sovietică nu pare să caute consolidarea actualului regim printr-o diversivone externă, adică atacarea țării limitrofe.

Țin să precizez a declarat d sa

în această privință — că azi există o tendință extraordinar de importantă de a se consolida viața economică a Rusiei sovietice, în spiritul cooperării de stat, adică aplicarea strictă a programului economic bolșevic în refacerea Rusiei.

Alarma nu poate să aibă un fond prea serios.

Europa de azi este mai puțin amenințată de bolșevism decât în trecut, în perioada dela 1922—1924.

Discutându-se chestiunea șomajului, d. Albert Thomas a opinat că problema nu se pune numai în asigurarea șomerilor, ci ea trebuie să fie o preocupare, cu caracter internațional, care să stabilească un echilibru între producție și consum așa cum a făcut Belgia, care a stăvilit în bună parte producția agricolă dând mai multă extensivitate vieții industriale și lăsându și în același timp, libertatea de a cumpăra produse agricole în țările cari au specialitatea acestor produse.

Știri alarmante despre Basarabia

În timpul din urmă atât ziarele din capitală cât și cele din provincie au transmis știri alarmante despre unele intențiuni de război ale Rusiei împotriva României, în legătură cu mișcările armatei ruse, cari afirmativ s'au observat la frontiera Basarabiei.

Ziarul „Dreptatea“ oficiosul guvernamental din București a dat cea mai categorică desmințire, reproducând comunicatul direcțiunii presei de pe lângă președinția consiliului de ministri. Iată textul aceluia comunicat spre a

combate versiunile lansate și din care rezultă inexactitatea știrilor și netemeinicia alarmării.

„Unele ziare publică știri de natură alarmantă în ce privește situația din Basarabia.

Suntem autorizați să aducem la cunoștința publicului, că în toată Basarabia domnește perfectă liniște, pe care nimic n'o amenință nici dinăuntru, nici din afară.

Orice informații contrarii sunt neintemeiate sau rău intenționate“

„Citiți și răspândiți
„Românul“

Știri diferite

Adunarea blocului național-românesc. La 2 Martie ac., Duminică la oarele 3 pm. va avea loc în teatrul orașănesc din Arad intrunirea blocului național-românesc, ținută în vederea alegerii consiliului municipiului Arad. În acest scop au fost lansate manifeste către locuitorii Aradului. În lupta electorală a municipiului vor lua parte 4 liste anume: blocul românesc, part. maghiar, social democrației și blocul muncitoresc de nuanță comunistă.

Ședința politică a femeilor române din Arad. Luni, la 24 cor a avut loc în sala mică a primăriei orașului Arad intrunirea femeilor române alegătoare, convocată în vederea alegerii municipale pentru a alege o candidată pe lista blocului românesc. Majoritatea a intrunit-o dna. Col. Laugier H. din Arad. În aceeași zi s'a ținut și ședința femeilor minoritare. Candidată pe lista maghiară, ca intruniad majoritatea, a fost propusă dna Witausek Ludovic.

Rezultatul alegerii sătești dela Bădăcini. Ziarele liberale au vestit în ultimul timp că în comuna natală a dlui Iuliu Maniu a căzut lista național-tărănistă la alegerea sătească,

Apoi față de această minciună ne simțim obligați a da informațiuni perfecte cari să doboară minciuna. Iată rezultatul alegerii din com. Bădăcini jud. Sălaj. comuna natală a dlui Iuliu Maniu.

Din cele două liste național-tărăniște una a intrunit 68 voturi și celelalte 81 voturi.

Cei opt consilieri, inclusiv primarul ajutorul de primar și casierul comunei sunt toți național-tărăniști.

Partidul liberal nici nu a depus lista în comuna Bădăcini.

o—o

Constituirea Consiliului județean din Cluj În urma alegerii consiliului județean din Cluj, nefăcându-se nici o contestație inoptriva alegerii, consiliul nou al listei național țărăniște a fost convocat pentru constituire Prefectul județului domnul A. Popa a luat jurământul noilor consilieri. Procedându-se la alegerea membrilor de conducere, președinte al consiliului a fost ales d. dr. Emil Hațegan, iar vicepreședinți dnii: Simion Nemeș și protop. Nicolae Vasiu. ca secretari dnii. păr. Virgil Popș Sigmund Acațiu, de, chestori dnii Al. Colcer și Hanco Vereș. În delegația permanentă județeană au fost aleși dnii dr. S. Mureșan, dr. I. Handrea, dr. C. Anca Fr. Szasz și trei supleanți. Ca președinte al delegației a fost ales d. dr. Joe German fostul subprefect. Secretar general a fost ales d. Maur Lengyel.

o—o

Ziarul poporal al partidului național-tărănesc. Comitetul de presă al Partidului Național-Tărănesc, secția Ardeal, a hotărât scoaterea unui mare ziar poporal Ziarul „Foaia Noastră“ va apare, săptămânal cu începere 15 Martie 1930 în Cluj, în editura Tipografiei Naționale. Pe lângă un bogat material politic, cultural, informativ și de învățături pentru popor care va cuprinde 8 pagini, fiecare număr va avea și un adaus literar cu ilustrațiuni. Numărul mare de colaboratori distinși pe care și i-a câștigat noul ziar poporal, inovațiile însemnate și deosebita îngrijire care se pune în organizarea acestui ziar, asigură că el va fi cel mai mare și cel mai bun ziar poporal românesc. Deodată cu apariția la Cluj a „Foaiei Noastre“ va înceta „Patria de Duminică“, abonații acesteia voi primind dela 15 Martie înainte noua gazetă.

o—o

Politica în școală.

Marile cataclisme în viața omenirii, întocmai ca puhoale, au însușirea de a răscoli adâncurile, scoțând noroiul la suprafață. Această consecință generală a războiului mondial s'a coalizat la noi cu acea cunoscută particularitate a vieții noastre sociale numită *politicianism* și împreună au creat un complex de împrejurări foarte prielnice dezvoltării atâtor cîmpuri sociale, ca: parvenitismul, favoritismul, fraudă, mituirea, frivolitatea, fanfaronada, cultul incompetenței etc., cari toate se pot rezuma în cuvântul *demoralizare*.

Școala, ca și celelalte domenii ale vieții noastre sociale, n'a scăpat nici ea neatinsă de această pecingine generală. Credem că datorită tuturor celor ce văd răul și doresc îndreptarea stărilor dela noi, este să combată fără incunjur acest flagel social; și îndeosebi au această datorie, când e vorba de școală, acel sanctuar al culturii noastre naționale, în care se formează sufletul nostru național, care este chiar temelia existenței noastre ca popor și care deci cu nici un preț nu trebuie lăsat pe mâna profanatorilor. Iată motivul, care ne-a îndemnat să scriem o serie de articole, în cari vom încerca să demascăm mașinațiunile subversive, îndreptate împotriva școlii din județul nostru cu scopul de a o transforma

într'o unealtă în serviciul intereselor particulare egoiste ale unei coterii politice.

I.

În anul acesta a apărut la Arad o nouă revistă, cu titlul „Revista Asociației Învățătorilor din Jud. Arad“. Într'un articol viitor vom arăta motivul care a determinat apariția acestei reviste. precum și ce interese servește dânsa, (căci titlul ei nu este este altceva decât o mască, sub care se ascund anumite interese, altele decât cele ale învățătorilor și ale școlii.) Deocamdată ne oprim asupra valorii literare și culturale a acestei reviste.

În mod normal. apariția unei publicații ar trebui să fie un prilej de bucurie și de nădejde pentru cei ce doresc progresul culturii noastre. De astădată însă „prilejul“ nu poate decât să stărniască pe de o parte hazul, iar pe de altă parte cea mai îndreptățită revoltă. No. 1. al acestei reviste, dela prima până la ultima pagină, nu este altceva decât o îngrozitoare scâlciare a limbii românești și în același timp o plastică probă a însușienții afixate. Regretăm că în spațiul restrâns al unui articol de gazetă nu putem reda în treg „farmecul“ acestei reviste. (Cine dorește să o savureze în întregime, ar face bine să o cefiască în original. Și

ii garantăm că va vedea ce n'a mai văzut). Aci dăm numai câteva fragmente. Sublinierile și notele din parantez sunt al noastre. Iată:

Din articolul de fond „*Pornim la drum*“ (insă fără merinde) de N. Cristea revizor școlar (talăturat, spre norocul școlii din jud. Arad). „Adunarea generală a în din jud. Arad, în ședința din 21 Noemvrie 1920 (1929, nu 1920) a decis edarea unui organ, care... să fie expresia curată a dorurilor dascălești și a voinței în ferebere; un teren de manifestare... în serviciul ideilor ce băjbăe în sufletul muncitorilor culturali, un doctrinar al tuturor vieții dascălești înfiptă adânc în pământul satelor noastre“... „Revista când se prezintă la tiparul socotelilor să verifice svâcnirea ideilor... va fi îmbrăcată în haina destăinuirilor curate“... „Infiptă pe parapetul încrederii“... și prinsă de culele idealismului etc.“ „Probabil(!), că la vârsta ei feciorelnică, nu-i va fi dat să împletească cununa aprecierilor cinstite, nici... să fie întâmpinată cu cântecul așteptării dragi. Ba suatem pregătiți să i-se strige... droaia de invective muate în tendințe adversare gândurilor ei.“ (Dacă gândurile sunt curate, pentruce această temere anticipată?) „...In dibuirea concepțiilor... fășnită din camera păcii și a dragostei... va corija (!) multe rele din trecut și va păstra în visteria bunelor credințe orice faptă bună pusă pe zi-

dul năzuințelor noastre culturale.

Cu aceste ideologii ce ne-au mistuit sufletul la realizarea revistei, strig celor ce ne înțeleg (Dar cine poate înțelege aceste „băjbăeli“?): **Copiii furtunilor de eri și ai dorurilor aprinse de azi să vină cu noi... (La „Mărcuța“?) Certificatele aprecierii se vor da (Auziți? Se vor da și certificate!) numai celor ce... (sunt membri ai partidului?). Cu valul patimilor ce nu se mai pot împiedeca, am pornit la drum** (Foarte adevărat! Reținem aceasta prețioasă mărturisire, care ne indică atât de precis scopul revistei).

Din art. „Controlul învățământului primar“ de Cristea:

„...În esplicarea motivelor de a se da alt ritm acestui crez... s'a pus atita sensibilitate, încât. pornirea de a se menține la suprafață a circulat o mulțime de idei cari, isvorite din conștiințe limpezi brodează pe pânza discuției cele mai simpatice manifestări oportune“ (Mai pe scurt, nene! Zi-i broderie co-fuză!)

„...S'a aruncat în inverșunata luptă tot noianul de argumente supărate, ca să arunce în coridor întunecat toate pedagogia articolelor școlari, în cari se adapostesc programatic credințele unui mare număr de intelectualii“. (În ad-văr „coridor întunecat“, sau pe românește: limbă pășărească.

(Va urma).

Ioan Cădariu

dir. școlii primare No. 4. Arad

Militare La 1 Martie aș. se încorporează noi recruți. Cercul de recrutare a dispus ca tinerii să se prezinte punctual și să se aprovizioneze cu haine civile călduroase pentru a se putea trimite fiecare la regimentul său. Tineri cari nu se prezintă vor fi grav pedepsiți

Un fost ministru bătut. Aflăm că la 24 cor, la Timișoara, d. Cosma Aurel fost ministru liberal, a fost pământ de către Comerciantul de automobile Radu Corcea, în plin public pe când își consumase cafeaua la cofetăria Boncescu.

Acest incident a făcut mare senzație în toate cercurile, cu atât mai mult cu cât d. Corcea este un agent liberal.

D. Cosma i-a protestat cambia dlui Corcea, de unde și supărarea acestuia în acest diferend bănesc.

Mari lucrări la CFR. în anul acesta. Regia Autonomă C. F. R. a întocmit programul lucrărilor pe 1930 prevăzând construcția liniei Brașov Nehoiași în valoarea de 299 milioane lei, continuarea tunelului Teliu cu 80 milioane, linia Chișinău Sacădăc cu 239 milioane și Bumbești Livezeni cu 60 milioane.

Numiri noi la administrația financiară Arad. La 24 cor a sosit numirea definitivă a dlui Iuliu Caba în postul de administrator financiar din localitate și a dlui Gheorghe Glava în acel de subadministrator. Ambele numiri au produs o vie satisfacție între populația arădană, noii numiți fiind cunoscuți ca funcționari vechi și corecți.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

In atențiunea producătorilor de vin și țuică.

Ing. Ștefan David și prof. I. Ardelean au reușit să descopere un preparat care înlesnește foarte mult și grăbește fermentarea vinurilor și țuicei, indiferent de temperatură. Atât la cald cât și la rece fermentarea (Ferberea) mustului se face în timp foarte scurt și cantitatea de alcool este simțitor mărită.

Avantajele acestui preparat care se vinde sub numirea de „BACTERIN“ sunt următoarele: 1. Mustul (de vin sau orice fructe) fierbe în mai scurt timp decât jumătate din ordinar. 2. Transformă tot zahărul pe care îl conține mustul în alcool ceea ce mărește cantitatea de alcool a vinului sau rachiiului. 3. BACTERIN-ul este foarte eficient, deoarece pentru fermentarea unui litru de must ajunge o cantitate ce costă abia 10—15 cani.

BACTERIN-ul se pune în vânzare în Laboratorul Școlii Comerciale Superioare din Arad, Piața Xenopol No. 1. Tot acolo și îndrumări pentru întreținere.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Programul cinematografulor

CENTRAL: Pământul voluptății cu Greta Garbo, Lewis Stooe și Nils Asther.

ELITE: Cavalerul misterios din Sierra Nevada cu Jack Holt

GRĂDIȘTE: Trapezul cu Clair Rommer, Paul Richter și Erna Morena.

GAI: Șantaj cu Anny Ondra

Casa de Păstrare Generală S. pe A. din Arad

Va ține în ziua de 1 Martie după masă la oara cinci

Adunarea generală ordinară anuală

Conform bilanțului și incheierii conturilor, ce se vor prezenta cu această ocaziune, circulația și starea institutului în mare parte a rămas în cadrul anilor precedenți. Profitul curat cu suma de 383.769 Lei reportată din anul precedent, face în total 8.445.972.12 Lei, adică cam cu un milion și jumătate mai mult ca în anul trecut. În acest surplus se înțelege venitul după urcarea capitalului societar efectuată la finea anului 1928. Direcțiunea propune ca, din rezultatul gestiunii anului trecut, cu toate că capitalul societar s'a urcat, să se plătească dividendă de 16 procente, ca anul trecut, adică 80 Lei de acție.

Casa de Economie și credit a Comercianților din Arad, care este afiliată institutului, cu un capital societar de Lei 5 milioane arată un profit net pe anul 1929 de Lei 1.015.348.17, iar activele i se cifrează la suma de 34 milioane Lei.

No. 211/930. Prim. Comunei Mișca.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință, că în ziua de 11 Martie 1930 oarele 10, în piața comunei Chișineu-Criș se vor vinde prin licitațiune publică patru tauri neapți de reproducție, proprietatea comunei Mișca.

Mișca la 23 Februarie 1930.

Primăria

No. 162/1930 Primaria comunei Sagul.

Publicațiune

Rămânând fără rezultat publicațiunea de licitație fixată pe ziua de 30 Decembrie 1929 publicăm o nouă licitație pe ziua de 1 Martie 1930 după cum urmează:

1. la oarele 8 pentru furnizarea pe seamă comunei alor 122 metri cubici lemne de foc calitatea prima.

2. la oarele 9 pentru furnizarea hartzii registrelor imprimerelor și rechizitelor de scris necesare primăriei pe anul 1930 orecum și pentru compactarea registrelor cărților de legii și Monitoarelor.

3. la oarele 10 pentru furnizarea și repararea mobilierului necesar primăriei ca mese, scaune postaguri, ștergare lămpi, ciorapi pentru lămpi și alte diferite obiecte mărunte

4. la oarele 11 pentru lucrările de zidar și tâmplar necesari edificilor comunale.

5. La oarele 12 pentru cumpararea lemnului fierului scândurilor cimentului tuburilor de țiment și varul necesar la reparațiunile necesare a fântânilor podurilor, sânturilor comunale precum și pentru lucrările de repararea acestora.

6. la oarele 15 pentru confecționarea uniformelor încălțămintelor și echipamentului necesar în anul 1930 a gârziilor și servitorilor comunali (vighil de câmp și de vie.)

Toate licitațiunile de mai sus se vor ține la primaria comunală în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în art. 72 și următorii din L. C. P.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în orele oficioase a notarului comunal.

Sagul, la 10 Februarie 1930.

Primaria

37460/1299.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința publică, că în ziua de 31 Martie 1930 oarele 10 a. m. se va ține în sala mică de ședința dela Prefectura județului Arad, licitația publică cu oferte închise în conformitate cu Art. 88-110 din Legea Contabilității publice pentru darea în întreprindere a lucrărilor de asigurarea malului Crișului Alb în regiunea Șebiş Ineu.

Caetul de sarcini se poate vedea la Serviciul Apelor Regiunea VII-a Arad Str. Popa Gheorghe No 4, parter, între orele oficioase : 8-13.

Concurenții vor depune deodată cu oferta și o garanță de 5% din suma oferită în numerar sau efecte garantate de Stat socotite la valoarea nominală. Această garanță urmează a-se depune la Administrația Financiară a Statului despre ce se va anexa recepisa originală.

1930 Febr. 22.

Prefert :

Dr. Lazar.

Seful Serviciului :
ss. Stanca

No. 266/1930.

Publicațiune.

Primaria comunei Socodor aduce la cunoștință publică, că în ziua de 31 Martie a. c. oarele 11 ține licitațiunea publică pentru rectificarea cărților funduare a comunei Socodor.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu L. C. P.

Caetul de sarcini să poată vedea zilnic în biroul notarului comunal.

Amatorii vor depune deodată cu ofertele recepisa administrației financiare Arad despre depunerea garanției de 5% din suma oferită fie în numerar sau efecte garantate de stat.

Recepisa se va depune în plic separat,

Intrucât aceasta licitațiune nu va avea rezultat, atunci să ține o nouă licitațiune în ziua de 17 Aprilie a. c. oarele 11.

Socodor, la 20 Febr. 1930.

Preș. com. interim: Notar :
ss. Ioan Dhel.   ss. Aureliu Stan

No. 47/930.

Primăria comunei Bârsa.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 10 Martie 1930 la oarele 10 a. m. în locul de târg al comunei Dezna se va vinde la licitație publică, în conformitate cu legea contabilității publice 2 tauri neapți pentru reproducție, îngrășați, proprietatea comunei Bârsa.

Bârsa, la 23 Februarie 1930.

Primaria.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință, că în 5 Martie 1930 la oarele 4 p. m. se vor vinde la licitație în Păuliș cca' 78000 ultoi de vie și viță americană de pe 3 jughere. Informațiuni se pot primi dela Dr. Iulian Givulescu avocat în Lipova.

**Achitați abonamentul
la „ROMÂNUL“**

No. 69/1930

Publicațiune.

Rămânând fără rezultat licitația publică pe ziua de 1 Febr. se publică din nou licitație pe ziua de 15 Martie 1930 ora 10 pentru repararea drumului de lângă gară C. F. R.

Licitația se va ține în conformitate cu L. C. P.

Această licitație este declarată de urgență.

Radna, 24 Februarie 1930.

Primăria.

No. 85/1930.

Primăria comunei Păuliș.

Publicațiune.

În zia de 22 Martie 1930 oarec 9 primăria comunei Păuliș, vinde prin licitație publică în piața Lipovii 2 tauri neapți de reproducție.

Licitația se va face în conformitate cu legea contabilității publice.

Păuliș, la 12 Februarie 1930.

Primărie

No. 68/1930. Primăria com. Pecica,

Publicațiunea II.

Se aduce la cunoștință generală că licitația defiptă pe ziua de 15 Februarie 1930 a rămas fără rezultat deci se va ține din nou licitație la primăria Pecica pentru vinderea gunoiiului și tuteilor roși aflători în curtea primăriei pe ziua de 10 Martie 1930 ora 9 a. m.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu Art. 72-83 din L. C. P.

Pecica, la 17 Februarie 1930.

Primăria.

*Dacă veniți la ARAD nu uitați
a cerceta renumitul*

Restaurant și Hotel MIECUL NEGRU

*mâncări și beuturi excelente și ieftine!
Lângă stația de autobuze din provincie*

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

**Abonații ziarului nostru sunt
cu stăruință rugați a plăti abonamentul.
Costul abonamentului
se va trimite pe adresa administrației ziarului.**

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Redactor responsabil :

I. ARDELEAN

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

HOTEL

GORNUL VÂNĂTORULUI

ARAD

In centrul orașului nou transformat, camere moderne curate cu prețuri reduse. Cel mai ieftin.
Încălzire CALORIFER!

Totacolo restaurant și cafenea.

Telefon interurban 673.

Sub directa conducere a proprietarului
Ioan Brata.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

La „Lăptăria Agricultorilor“

Arad, Str. A. Mureșianu 7-9.

să poate căpăta Unt de calitatea I.
Lei 160. - kgl. Cascaval
Te-leider 60. — Lei. La comercianți
prețuri favorabile.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX